

Innspill EU-Kommisjonens forslag til forordning om Connecting Europe Facility (CEF 2028–2034)

Innledning

Maritime CleanTech representerer over 150 partnere langs hele den maritime verdikjeden og er tett involvert i utviklingen av lav- og nullutslippsløsninger for maritim sektor gjennom både nasjonale initiativer og EU-prosjekter. Vi viser til regjeringens invitasjon om innspill til EU-Kommisjonens forslag til forordning om Connecting Europe Facility (CEF 2028–2034) for infrastrukturprosjekter innen transport, energi og militær mobilitet. Den norske maritime næringen spiller en sentral rolle i utviklingen av løsninger som bidrar til EUs klima- og energimål. Når klimagassreducerende teknologi i stor grad er moden ombord i fartøyene, er infrastruktur på land den viktigste flaskehalsen for å ta løsningene i bruk i stor skala. Vi anbefaler at Norge deltar fullt ut i CEF (2028–2034), og at havner og maritim energiinfrastruktur løftes som et prioritert innsatsområde i Norges posisjoner inn mot EU.

Relevans av CEF for maritim sektor

Forslaget til CEF-forordning vil legge rammene for finansiering og gjennomføring av prosjekter innen det transeuropeiske transportnettverket (TEN-T), grensekryssende energiinfrastruktur og militær mobilitet. Forslaget legger også vekt på synergier mellom transport- og energisystemer. Energibærere (både fossile og utslippsfrie) brukt i alle sektorer i Europa i dag fraktes på skip.

Maritim sektor er en integrert del av disse områdene, særlig gjennom:

- havner som noder i TEN-T-nettverket
- behov for energi- og bunkringsløsninger som gjør lav- og nullutslippsteknologi operativ i transportkorridorene
- økende krav til utslippsreduksjoner i sjøtransport

Forordningen vil dermed være premissgivende for hvordan maritim infrastruktur og tilhørende energiløsninger kan støttes og utvikles i Europa. Samtidig er utvikling av slik infrastruktur avgjørende for å realisere EUs mål om utslippsreduksjoner i transportsektoren gjennom etablering av sammenhengende nullutslippskorridorer. Skal norskutviklede løsninger og teknologi være en del av utbyggingen vil norsk deltakelse i CEF være utslagsgivende. Norske aktører utvikler løsninger for et europeisk marked og er avhengige av at infrastruktur og rammebetingelser utvikles i takt med teknologien. Deltakelse i CEF er derfor viktig for å sikre at norske maritime løsninger blir tatt i bruk i europeiske transport- og energisystemer, og at norsk næring får tilgang til prosjekter, finansiering og markeder. Uten deltakelse risikerer Norge å stå utenfor utviklingen av sentral infrastruktur og standarder, noe som vil svekke konkurransekraften til norsk maritim industri, og undergrave eksportsatsingen på grønn maritim.

Fra teknologiutvikling til implementering – behov for infrastruktur

Gjennom Horizon Europe og andre EU-programmer er en rekke nullutslippsløsninger for maritim sektor utviklet og demonstrert. Maritime CleanTech og norske bedrifter har for eksempel vært sentrale i store EU-prosjekter som *TrAM*, *FLAGSHIPS*, *Apollo*, *SHIPFC*, *HYSHIP*, *STEESMAT* og *LOWNOISER*. Disse prosjektene handler om å utvikle nødvendig teknologi og infrastruktur ombord i fartøyet. Vår erfaring er at teknologien for å ta i bruk elektrisk kraft eller ulike nullutslipps drivstoff er på et høyt teknisk modenhetsnivå. Den store barrieren for videre markedsutvikling ligger i infrastruktur på land og å etablere de første fungerende helhetlige verdikjedene.

Dette forutsetter:

- infrastruktur for elektrifisering og alternative drivstoff
- utbygging av energiløsninger i havner
- samspill mellom energisystemer og transportkorridorer

To konkrete eksempler er utviklingen av nullutslipps sjøtransport mellom Norge og kontinentet, hvor hydrogen og ammoniakk benyttes (Samskip/SeaShuttle og NCL/Yara Eyde) som energibærere. Slike prosjekter forutsetter etablering av bunkringsinfrastruktur i flere europeiske havner, eksempelvis mellom Oslo og Rotterdam som begge er sentrale noder i TEN-T-nettverket. Utbygging av slik infrastruktur vil ikke bare muliggjøre én transportløsning, men danne grunnlag for skalering av nullutslippskorridorer i Nordsjøen og videre i det europeiske transportnettverket. CEF er et sentralt virkemiddel for å støtte utviklingen av slik infrastruktur, og bør sees i sammenheng med teknologiutvikling finansiert gjennom både nasjonale og europeiske ordninger. Det er også viktig å se CEF i sammenheng med øvrige EU-virkemidler. Innen maritim sektor er det allerede gjort betydelige investeringer gjennom Horizon Europe og Innovation Fund for å utvikle og demonstrere nullutslippsteknologi.

For å realisere effekten av disse investeringene er det nødvendig med støtte til infrastruktur og utrulling gjennom CEF. Programmet spiller dermed en kritisk rolle i å ta løsninger fra utvikling til kommersiell bruk i europeiske transportkorridorer. Det eksisterer i dag et gap mellom maritim teknologiutvikling og infrastrukturutbygging, hvor løsninger utviklet gjennom nasjonale og europeiske innovasjonsprogrammer i begrenset grad tas i bruk i markedet. CEF er et sentralt virkemiddel for å bidra til å lukke dette gapet gjennom støtte til nødvendig infrastruktur og utrulling. Uten norsk deltakelse i CEF vil norske aktører ha begrensede muligheter til å ta del i denne utviklingen, noe som kan redusere både realisering av prosjekter og effekten av tidligere investeringer fra både nasjonale og europeiske virkemidler. Over tid kan fravær av norsk deltagelse negativt påvirke norske aktørers deltakelse i nye innovasjons- og skaleringssprosjekter.

Havner som koblingspunkt mellom transport, energi og beredskap

CEF-forordningen fremhever betydningen av å utvikle sammenhengende transport- og energisystemer, samt å styrke militær mobilitet.

I denne sammenheng er havner sentrale som:

- energiknutepunkt for lagring, distribusjon og bruk av alternative drivstoff
- noder i TEN-T-nettverket
- infrastruktur med betydning for mobilitet og beredskap

For norsk maritim næring er utviklingen av havner som integrerte energihuber avgjørende for å muliggjøre bruk av nullutslippsløsninger i europeiske transportkorridorer. Norske redere har, med støtte fra Enova, investert betydelig i landstrømanlegg om bord for å redusere utslipp og styrke sin konkurranseevne. Manglende tilgang på landstrøm i europeiske havner gjør imidlertid at disse investeringene i begrenset grad kan utnyttes.

Utviklingen i Europa går i retning av en tettere integrasjon mellom maritim sektor, energisystemer og havner. Dersom Norge ikke deltar aktivt i denne utviklingen, er det en risiko for at norske havner og maritime verdikjeder i mindre grad kobles til fremtidige europeiske transport- og energinettverk. Dette kan føre til at norsk maritim næring får svakere tilgang til markeder, infrastruktur og samarbeidspartnere i Europa, og dermed redusert evne til å skalere og ta i bruk nullutslippsløsninger i internasjonal trafikk.

Utvikling av standardiserte og skalerbare løsninger for bunkring og energiinfrastruktur vil være viktig for å sikre effektiv utrulling i hele Europa, og for at norske aktører kan være en del av denne utviklingen.

Betydning av norsk deltakelse

En vesentlig del av verdien av norsk deltakelse ligger ikke bare i støtte til prosjekter i Norge, men i muligheten for norsk næring til å delta i og levere løsninger til prosjekter i hele Europa.

Deltakelse i CEF er viktig for å:

- koble norsk maritim teknologi til europeisk transport- og energiinfrastruktur
- sikre norske aktører lik tilgang som sine europeiske konkurrenter til relevante prosjekter, finansiering og markeder for løsninger utviklet av norsk maritim industri
- kommersialisere norsk maritim innovasjon og sikre fremtidig konkurransekraft

Norske aktører har sterk kompetanse innen blant annet landstrøm, bunkring og energiinfrastruktur, og CEF bidrar til å utvikle et marked for slike løsninger i europeiske havner. Uten deltakelse risikerer Norge at norske løsninger ikke blir vinner frem i det europeiske markedet. Dette kan svekke norsk maritim nærings evne til å kommersialisere innovasjon og dermed redusere både markedsadgang og konkurransekraft.

Anbefalinger:

- Norge bør delta fullt ut i Connecting Europe Facility (CEF).
- Norge bør, som en ledende maritim nasjon, aktivt arbeide for at maritim infrastruktur prioriteres i kommende arbeidsprogrammer
- Programmet bør prioritere infrastruktur som muliggjør maritim nullutslippstransport, her bør Norge arbeide særlig for:
  - elektrifisering og landstrøm
  - energiløsninger i havner
  - tilgang til og bunkring av alternative drivstoff
- Norge bør arbeide for at programmet stimulerer til bruk av innovative og effektive løsninger med høyt potensial for skalering og utslippsreduksjoner
- Norge bør arbeide for at programmet i størst mulig grad støtter prosjekter som bygger videre på investeringer fra nasjonale og europeiske innovasjonsprogrammer for å styrke overgangen fra teknologiutvikling til kommersialisering og markedsutrulling.

15. april, 2026

Tore Boge

Head of EU projects, Maritime CleanTech

National Primary Point of Contact, Waterborne Technology Platform

Marte Jensen

Project and Funding Manager, Maritime CleanTech

Vice-Chair, Thematic Research & Innovation Group – Vessel Technologies and Operations, Waterborne Technology Platform